

บทความวิจัย (Research Article)

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2
Transcendental Leadership of School Administrators for World-class
Standard Secondary School under Regional Education Office 2

ปิยะ ทองมา¹ ปทุมพร เปี้ยถนอม²
Piya Thongma¹ Patumphorn Piatanom²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{1,2}Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

*Corresponding Author, e-mail: piyata444@gmail.com

Received: March 12, 2022; Revised: April 24, 2022; Accepted: May 2, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำนวน 312 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน และใช้การกำหนดตัวอย่างวิจัยตามโควตา จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.989 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง

เดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการมีวิสัยทัศน์ ไม่พบความแตกต่าง และ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีอายุ ตำแหน่ง และสำนักงานเขตพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This survey research aimed to examine and compare the levels of the transcendental leadership of school administrators for world-class standard secondary school under Regional Education Office 2. The study sample consisted of 312 teachers who worked in world-class standard secondary school under Regional Education Office 2. The samples were categorized by using the Cohen's random samples, which were selected by quota sampling, and random sampling. The instrument was a questionnaire querying teacher's opinion about the levels of the transcendental leadership of school administrators. The questionnaire's reliability was 0.989. Mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and Scheffe's multiple comparison method were used to analyze the data. Finding were as follows: 1) The results of transcendental leadership's levels of school administrators overall and each dimension of the opinions were at high level. And 2) the results of transcendental leadership comparison's levels of school administrators can be summarized as follows: the opinions about transcendental leadership's levels of school administrators with different levels of education was

found to be different at a significant level of 0.05, excepted the opinions about the vision. The opinions about transcendental leadership's levels of school administrators among teacher with different in age, position, and the service area office were found to be with no difference.

Keywords: Leadership, Transcendental Leadership, School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันจะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคน และยังเป็นการส่งเสริมและพัฒนาครูให้เป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ไปสู่เยาวชนรุ่นใหม่ให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ฉะนั้นทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาสามารถสร้างความได้เปรียบในเชิงเศรษฐกิจและยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันบนเวทีโลกในสังคมที่เป็นพลวัต ในส่วนของประเทศไทยได้นำเป้าประสงค์ที่สำคัญของ SDGs 2030 คือ “การสร้างหลักประกันว่าทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์และมาตรการเชิงนโยบาย เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของสัญญาประชาคมโลกที่ได้ทำข้อตกลงร่วมกัน จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีทักษะและสมรรถนะที่สูง และปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้บูรณาการกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Office of The Education Council, 2017)

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา ภายใต้วิสัยทัศน์ “กระทรวงศึกษาธิการวางระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม มีงานทำ มีอาชีพ และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง” สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้เล็งเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการหาวิธีการพัฒนาทักษะและความสามารถต่าง ๆ ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานที่มีความคิดเป็นสากล มีความสามารถในการทำงาน และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดตั้งโรงเรียนมาตรฐานสากลซึ่งถือเป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนายกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่ากับสากล โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ เป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Upper Secondary Education Bureau, 2018)

จากการศึกษารายงานจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 (The Secondary Educational Service Area Office 10, 2014) พบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยยังไม่ถึงมาตรฐาน นักเรียนยังไม่มี ความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร และไม่เห็นความสำคัญของการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว จึงไม่พยายามพัฒนาตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yimrod (2016) ที่กล่าวว่า ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง บุคลากรทางการศึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ยังมีความรู้ความเข้าใจในภาพความสำเร็จและการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลไม่เท่าที่ควร จึงส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเทียบกับคุณภาพทางการศึกษาของนานาชาติ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่นักบริหารการศึกษาทุกระดับต้องเร่งหาวิธีพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศ ตามแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อสร้างความไว้วางใจแก่สังคมต่อไปทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลเป็นไปทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงต้องมีคุณลักษณะที่เรียกว่าภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น ซึ่งมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากภาวะผู้นำรูปแบบอื่น ๆ เช่น ภาวะผู้นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หรือภาวะผู้นำที่แท้จริง เนื่องจากภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นเป็นการเชื่อมต่อแบบบูรณาการทุกวิถีทางทั้งหมด และมีลักษณะการแสดงพฤติกรรมในด้านการมีวิสัยทัศน์ (Vision) ของผู้นำในกระบวนการบริหารจัดการ และมีความ

มุ่งมั่นที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (Kishore & Nair, 2013) ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นที่มีการพัฒนาตนเองสูงขึ้นนั้น จะพบว่าด้านการตระหนักรู้ (Consciousness) ด้านศีลธรรม (Moral character) และด้านความศรัทธา (Faith) จะพัฒนาสูงขึ้นตามไปด้วย นั่นหมายความว่า ผู้นำจะมีการใช้ความรัก ความเข้าใจในการดูแลใส่ใจผู้อื่น และจะสามารถยกระดับแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกของผู้ตามให้สูงขึ้นด้วย (Liu, 2007) นอกจากนี้ ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรและบุคลากร การทุ่มเทเสียสละในการปฏิบัติงาน และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยผ่านกระบวนการของการมีสมรรถนะผู้นำ (Leadership competencies) ในการนำพาองค์กรให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้ (Jedaman, Teemungsai, Hungsuwan, & Srichaiwung, 2021) ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นจึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้นำจะต้องทำความเข้าใจและฝึกฝนในรูปแบบของพฤติกรรมและค่านิยมที่แสดงให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของผู้เป็นผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นนั้นต่างถูกกำหนดโดยแรงจูงใจของผู้ที่ทำงานร่วมกัน โดยอาจจะอยู่ในรูปแบบของภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นที่เป็นลักษณะผู้นำเชิงสัมพันธ์ กล่าวคือ ผู้นำและผู้ตามมีความสัมพันธ์ (Relationship) ในการทำงานที่ดีต่อกัน (Cardona, 2000)

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น (Transcendental leadership) เป็นการพัฒนาต่อยอดมาจากภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional leadership) และภาวะผู้นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) ซึ่งมีลักษณะของความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน โดยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นจะมีจุดเด่นคือ การเป็นผู้นำที่ยึดถือในด้านจิตใจหรือจิตวิญญาณ โดยเฉพาะด้านคุณธรรมและจริยธรรม ที่เน้นเกี่ยวกับการสร้างความดีเพื่อผู้อื่นหรือการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ซึ่งถือว่าเป็นภาวะผู้นำที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ในปัจจุบันหรือในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน อีกทั้งภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นจะมีสมรรถนะหรือคุณลักษณะที่มีความพิเศษมากกว่าภาวะผู้นำแบบอื่น กล่าวคือ เป็นภาวะผู้นำที่มีความเป็นเลิศทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามหลักศีลธรรม เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งนำไปสู่การเห็นคุณค่าของมุมมองที่แตกต่างกัน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม เพื่อนำพาองค์กรให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ (Phongsriwat, 2015) กล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงให้เห็นถึงการดูแลเอาใจใส่ การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดและการตระหนักรู้ถึงจิตวิญญาณของผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสร้าง

แรงจูงใจหรือแรงบันดาลใจของการทำงาน อีกทั้งผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชาต้องร่วมกันวางเป้าหมาย และกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และจากการสังเคราะห์งานวิจัยของ Cardona (2000), Sanders, Hopkins, and Geroy (2003), Liu (2007), Krishna and Aswathi (2013), Najarbashi (2014), Tehubijuluw (2014), Thamhin (2017), Sanitklang (2018), Isebor (2018), Palomino (2018) และ Jedaman, Teemungsai, Hungsuwan and Srichaiwung (2021) พบว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่ง ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ (Vision) 2) การมีคุณธรรมและจริยธรรมในจิตใจ (Moral character) 3) การมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง (Consciousness) 4) การมีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship) และ 5) การมีสมรรถนะผู้นำ (Leadership competencies)

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครู ที่มีวุฒิการศึกษา อายุ ตำแหน่ง และสำนักงานเขตพื้นที่ที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุเพราะการปฏิบัติงานของข้าราชการครูตามสายการบังคับบัญชานั้นเป็นไปตามการนำของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูย่อมต้องมองเห็นและรับรู้ความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาได้โดยตรงผ่านภาระงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ดังนั้นการรับรู้ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาของข้าราชการครูจึงเปรียบเสมือนแสงเงาหรือกระจกสะท้อนภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาได้ตรงและชัดเจนมากกว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะประเมินตนเองว่ามีภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นอยู่ในระดับใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonyopakprn (2010) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก จะได้รับความไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจหลักของสถานศึกษา จึงมีการรับรู้การบริหารงานของผู้บริหารตามสภาพจริงว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่อย่างไร ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยส่วนมากจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สอนมากกว่าการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ที่แตกต่างกัน และนอกจากนี้งานวิจัยของ Bunjongchuy (2017) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ถึงแม้ครูจะมีอายุที่ต่างกัน แต่ต้องรับผิดชอบงานของสถานศึกษาในทุกะบอบอยู่แล้ว ซึ่งการได้ทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประจำ ก็จะทำให้เกิดความใกล้ชิด มองเห็นปัญหาและรับรู้ปัญหาได้ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งงานวิจัยของ Chirapornphanit (2020) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูทุกคนไม่ว่าจะ

ตำแหน่งใดก็ตาม ก็จะมีเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารยังมีการส่งเสริมให้ครูทุกตำแหน่งได้ปฏิบัติตามเป้าหมายสถานศึกษาที่กำหนดไว้ จึงทำให้ครูมีการรับรู้การบริหารงานไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ Mangklasiri (2017) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ไม่ว่าสำนักงานเขตพื้นที่ใดก็ตาม จะมีการวางระบบการทำงานที่คล้ายกัน และมีการกำหนดกรอบของการบริหารที่ชัดเจน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบของสำนักงานเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ใช้ความรู้และทักษะในการบริหารงานอย่างเต็มความสามารถ จึงทำให้ครูมองการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 และสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ และเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

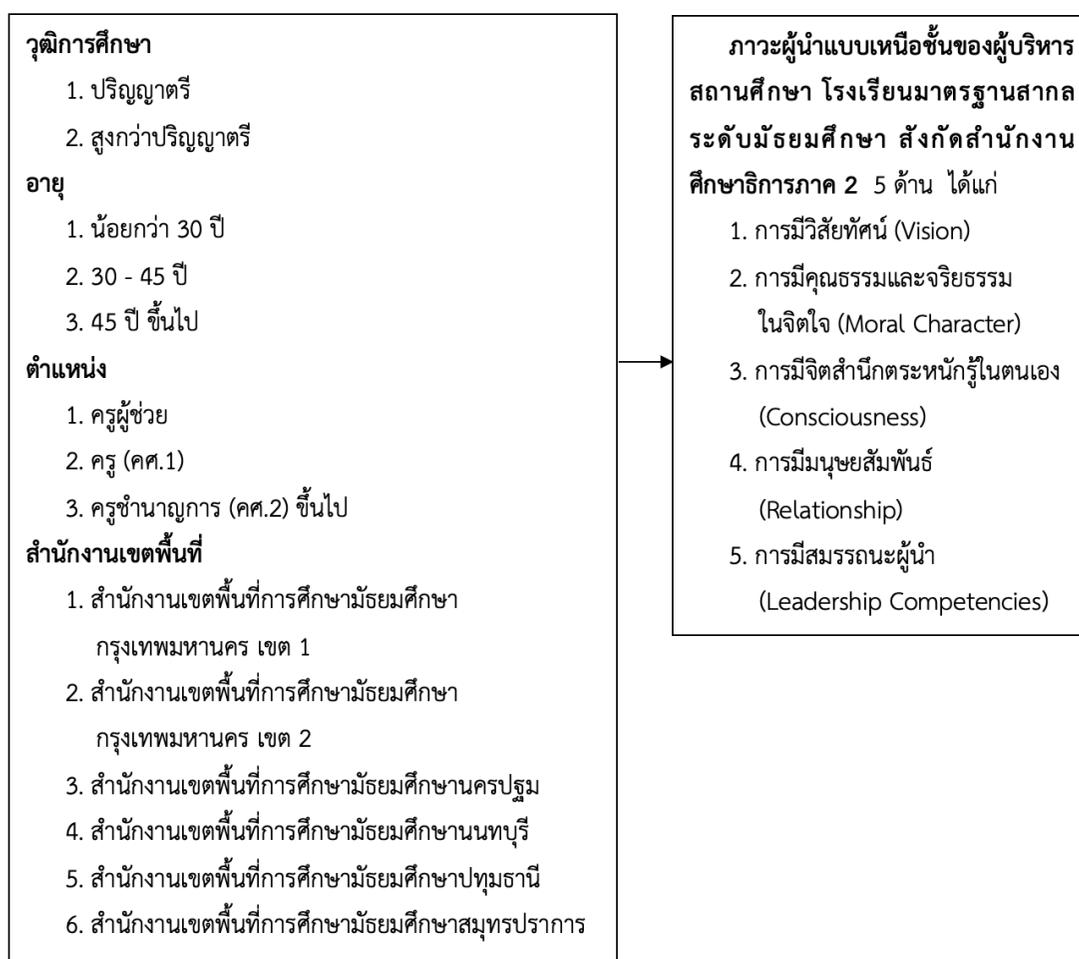
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ ตำแหน่ง และสำนักงานเขตพื้นที่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ (Vision) 2) การมีคุณธรรมและจริยธรรมในจิตใจ (Moral character) 3) การ

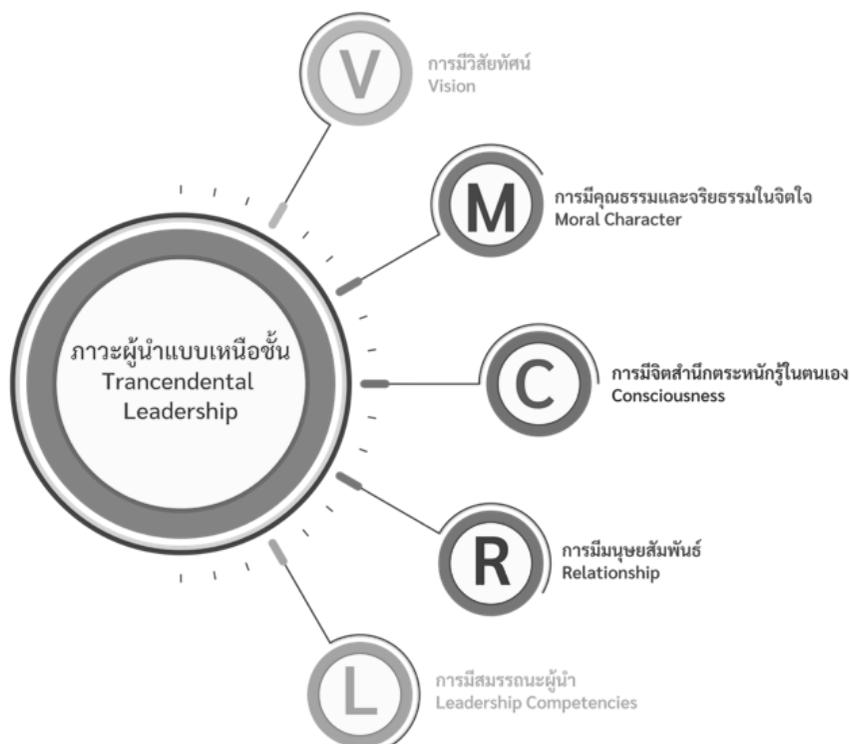
มีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง (Consciousness) 4) การมีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship) และ 5) การมีสมรรถนะผู้นำ (Leadership competencies) (Cardona, 2000; Sanders, Hopkins, & Geroy, 2003; Liu, 2007; Krishna & Aswathi, 2013; Najarbashi, 2014; Tehubijuluw, 2014; Thamhin, 2017; Sanitklang, 2018; Isebor, 2018; Palomino, 2018; Jedaman, Teemungsai, Hungsuwan, & Srichaiwung, 2021)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีคุณธรรมและจริยธรรมในจิตใจ 3) การมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง 4) การมีมนุษยสัมพันธ์ และ 5) การมีสมรรถนะผู้นำ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 7,707 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 365 คน โดย 1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน (Cohen, Manion, & Morrison, 2011) 2) สุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) (Kamket, 2012) โดยการเลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) เพื่อจำแนกตัวอย่างออกเป็น ส่วน ๆ ตามคุณลักษณะคือต้นสังกัดเพื่อให้ตัวอย่างมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งแบ่งเป็น 6 ส่วน/เขต ตามสำนักงานเขตที่สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และ 3) สุ่มตัวอย่างโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Probability sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) (Wongwanich, 2015) เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ที่กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาต้องได้มาจากการสุ่ม (Random sample) (Kamket, 2012)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยการพัฒนารูปแบบที่ใช้ในการวิจัยด้วยตนเองจากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีคุณธรรมและจริยธรรมในจิตใจ 3) การมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง 4) การมีมนุษยสัมพันธ์ และ 5) การมีสมรรถนะผู้นำ สรุปลงข้อความรู้และกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ พัฒนารูปแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 50 ข้อ หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา จำนวน

5 คน ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruency: IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977) โดยได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ จากการทำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.989

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 เพื่อขออนุญาตจัดแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน ระหว่างวันที่ 17-21 มกราคม 2565 โดยส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ (Google Forms) ผ่านระบบสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Area Management Support System: AMSS++) ของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 6 เขต ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมดจำนวน 312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.47 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 จำแนกตามการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) วิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำแนกตาม อายุ ตำแหน่ง และสำนักงานเขตพื้นที่ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงนำค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ไปเปรียบเทียบใช้การทดสอบโดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Multiple Comparison Method)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีสมรรถนะผู้นำ รองลงมาคือ ด้านการมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.16	0.74	มาก
2. ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรมในจิตใจ	4.17	0.77	มาก
3. ด้านการมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง	4.18	0.80	มาก
4. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.06	0.87	มาก
5. ด้านการมีสมรรถนะผู้นำ	4.24	0.77	มาก
รวม	4.16	0.74	มาก

ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการมีวิสัยทัศน์ไม่พบความแตกต่าง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม การรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น	วุฒิการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.20	0.70	4.08	0.80	1.372	0.171
2. ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรมในจิตใจ	4.25	0.72	4.02	0.83	2.555*	0.011
3. ด้านการมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง	4.26	0.75	4.05	0.87	2.229*	0.027
4. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.15	0.80	3.90	0.96	2.375*	0.019
5. ด้านการมีสมรรถนะผู้นำ	4.33	0.73	4.06	0.81	3.007*	0.003
รวม	4.24	0.70	4.02	0.81	2.368*	0.014

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม การรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น	อายุ			F	p
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
	น้อยกว่า 30 ปี	30-45 ปี	45 ปี ขึ้นไป		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.22	4.16	4.04	0.870	0.420
2. ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรมในจิตใจ	4.22	4.18	4.04	0.850	0.428
3. ด้านการมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง	4.25	4.16	4.13	0.488	0.614
4. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.17	4.04	3.94	1.250	0.288
5. ด้านการมีสมรรถนะผู้นำ	4.36	4.20	4.15	1.816	0.164
รวม	4.24	4.15	4.06	1.031	0.358

ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม การรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น	ตำแหน่ง			F	p
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
	ครูผู้ช่วย	ครู (คศ.1)	ครู (คศ.2) ขึ้นไป		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.30	4.17	4.11	0.836	0.434
2. ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรมในจิตใจ	4.37	4.20	4.07	2.239	0.108

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น	ตำแหน่ง			F	p
	\bar{X} ครูผู้ช่วย	\bar{X} ครู (คศ.1)	\bar{X} ครู (คศ.2) ขึ้นไป		
3. ด้านการมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง	4.37	4.23	4.06	2.414	0.091
4. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.26	4.10	3.95	1.949	0.144
5. ด้านการมีสมรรถนะผู้นำ	4.45	4.27	4.13	2.595	0.076
รวม	4.35	4.19	4.06	2.162	0.117

ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีสำนักงานเขตพื้นที่ต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีสำนักงานเขตพื้นที่ต่างกัน

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น	สำนักงานเขตพื้นที่						F	p
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
	สพม. กท 1	สพม. กท 2	สพม. นป	สพม. นบ	สพม. สป	สพม. ปท		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.16	4.17	4.25	4.07	4.03	4.16	0.442	0.819
2. ด้านการมีคุณธรรมฯ	4.19	4.17	4.31	4.12	4.10	4.07	0.567	0.725
3. ด้านการมีจิตสำนึกฯ	4.19	4.17	4.38	4.09	4.06	4.13	0.877	0.497
4. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.07	4.07	4.23	4.09	4.00	3.88	0.828	0.530
5. ด้านการมีสมรรถนะผู้นำ	4.17	4.29	4.39	4.21	4.16	4.18	0.761	0.578
รวม	4.16	4.17	4.31	4.12	4.07	4.08	0.639	0.670

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการแสวงหาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง และนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา จนทำให้ประสบความสำเร็จ และมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรตามความถนัดและความสามารถ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ รวมไปถึงมีการวางแผนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นเต็มใจ โดยมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ตน จึงทำให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษามีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tantula (2015) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chantorn (2016) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ตามการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา อายุ ตำแหน่ง และสำนักงานเขตพื้นที่ ดังนี้

2.1 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านการมีสมรรถนะผู้นำ แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยการรับรู้ของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากกว่าข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการครูให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และเพื่อเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนที่หลากหลาย อีกทั้งข้าราชการครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก จะได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจต่าง ๆ และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีเห็นถึงการทำงานตามสภาพจริงของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าเป็นไปตามหลักการ แนวคิด เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร ซึ่งจะแตกต่างกับข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สอนในชั้นเรียนเป็นหลักมากกว่าการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ในสถานศึกษา จึงทำให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีจิตสำนึกตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านการมีสมรรถนะผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้เทียบเคียงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบอื่น ๆ ที่มีองค์ประกอบใกล้เคียงกัน และมีการจำแนกตามวุฒิการศึกษาเช่นเดียวกัน ซึ่งอาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ Boonyopakprij (2010) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ Keawsen (2018) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เหตุและผลในการปฏิบัติงาน และมีการส่งเสริมให้ข้าราชการครูทุกตำแหน่งในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และนโยบายของสถานศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ข้าราชการครูทุกตำแหน่งเห็นคุณค่าและปฏิบัติตามเป้าหมาย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ จึงทำให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำแนกตามตำแหน่งโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้เทียบเคียงกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบอื่น ๆ ที่มีองค์ประกอบใกล้เคียงกัน และมีการจำแนกตามตำแหน่งเช่นเดียวกัน ซึ่งอาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ Thongketkao (2019) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำและบรรยากาศสถานศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำและบรรยากาศสถานศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีไม่แตกต่างกัน และอาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ Chirapomphanit (2020) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัล ตามการรับรู้ของครูในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในยุคดิจิทัลไม่แตกต่างกัน

2.3 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้สังคมเข้ามาตรวจสอบกระบวนการในการทำงาน เพื่อเป็นการสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการสถานศึกษาและสร้างความไว้วางใจให้กับบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษามีการพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพเหมาะสมกับบุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง จึงทำให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น

ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำแนกตามอายุโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้เทียบเคียงกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบอื่น ๆ ที่มีองค์ประกอบใกล้เคียงกัน และมีการจำแนกตามอายุเช่นเดียวกัน ซึ่งอาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ Bunjongchuay (2017) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดชุมพรไม่แตกต่างกัน และอาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ Rungsoi (2021) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรครูโรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

2.4 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีสำนักงานเขตพื้นที่ต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากร และมีการคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว โดยมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถ จนทำให้ประสบความสำเร็จ และได้รับรางวัลคุณภาพแห่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือ OBECQA จึงทำให้ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่ต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่โดยตรง ผู้วิจัยจึงได้เทียบเคียงกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบอื่น ๆ ที่มีองค์ประกอบใกล้เคียงกัน และมีการจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ Mangklasiri (2017) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่ต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาใน

กรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน และอาจเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ Sripratoomwong (2020) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ผลการวิจัย พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานตามกลุ่มจังหวัดต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ กลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยด้านการมีสมรรถนะผู้นำ (Leadership competencies) พบว่า มีค่าเฉลี่ย สูงสุด แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการแสวงหาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อนำมา พัฒนาคณะและปรับใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาจนประสบความสำเร็จ อีกทั้งผู้บริหาร สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม/โครงการในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกปี เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ และกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเป้าหมายในการ ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อให้ผลในการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัยด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ (Relationship) พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงควรมีการเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้กับบุคลากร เพื่อให้งานบรรลุสำเร็จ ตามเป้าหมาย ควรมีเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรับฟังความ คิดเห็นที่หลากหลายและมีการมอบหมายภาระงานที่ตรงตามความสามารถและความต้องการของ บุคลากร อีกทั้งควรส่งเสริมการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือใน การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงให้เห็นถึงการ ดูแลเอาใจใส่ การเข้าใจความรู้สึกนึกคิดและการตระหนักรู้ถึงจิตวิญญาณของผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จัก ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสร้างแรงจูงใจ หรือแรงบันดาลใจของการทำงาน ทั้งนี้ผู้นำและ ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องร่วมกันวางเป้าหมายและกำหนดวิสัยทัศน์ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป ดังนั้นสำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง และเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ บริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะมีการจัดอบรมหรือสัมมนา เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพของผู้บริหาร สถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป
2. ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและสร้างรูปแบบ ของภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพทางการศึกษาและ บริบทในปัจจุบัน
3. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดอื่น เช่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

References

- Boonyopakprn, A. (2010). *Academic Leadership Behavior of the Primary School Principals under Samut Prakan Primary Education Service Office Area 1 According to the Opinion of Teachers and Principals*. (Master's thesis, Dhonburi Rajabhat University). [in Thai]
- Bunjongchuay, D. (2017). *The Leadership of School Administrators as Perceived by Teachers under Secondary Education Service Area Office 11 in Chomphon*. (Master's independent, Surattthani Rajabhat University). [in Thai]
- Cardona, P. (2000). Transcendental leadership. *Leadership & Organizational Development Journal*, 21(4), 201-206.
- Chantorn, P. (2016). *Transcendental Leadership of Administrators Loei Provincial Office the Non-Formal and Informal Education*. (Master's thesis, Mahamakut Buddhist University). [in Thai]
- Chirapornphanit, S. (2020). Primary school Principals' Learning Leadership in Digital Age as Perceived by Teacher Primary School in Pak Kret District, Nonthaburi. *Journal of Educational Administration and Leadership Sakon Nakhon Rajabhat University*, 9(33), 256-262. [in Thai]
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research Method in Education* (7th ed.). New York: Morrison.
- Dhatsatan, N. (2014). Transformational Leadership of Institutional Administrators Affiliated with Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. *Phrae Wa Kalasin Journal of Kalasin Rajabhat University*, 1(3), 83-99. [in Thai]
- Fry, L. W. (2003). Toward a theory of spiritual leadership. *The Leadership Quarterly*, (14), 693-727.

- Gardiner, J. J. (2006). Transactional, transformational, and transcendent Leadership: Metaphors mapping the evolution of the theory and practice of governance. Kravis Leadership Institute. *Leadership Review*, (6), 62-76.
- Isebor, J. E. (2018). *Transcendental Leadership For Leadership For The 21st Century: A Narrative Inquiry on effective Leadership And Workplace Spirituality*. (Doctoral dissertation), Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 10825359)
- Jedaman, P., Teemungsai, S., Hungsuwan, S., & Srichaiwung, P. (2021). Developing Sustainable Transcendental Leadership Characters for Effecting Job Satisfactions and Organization Commitments of Personnel Education Administration. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*, 11(1), 65-75. [in Thai]
- Kamket, W. (2012). *Research Methodology in Behavioral Sciences*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Keawsen, P. (2018). Super Leadership of School Administrators under office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area. *Nakbhut paritat journal Nakhon Si Thammarat Rajabhat University*, 11(2), 72-80. [in Thai]
- Kishore, K., & Nair, A. (2013). Transcendental Leaders Are The Moral Fiber Of An Organization. *Journal of Business Management & Social Sciences Research (JBM&SSR)*, 2(7), 2319-5614.
- Lavery, S. D. (2012). The Catholic School Principal: A transcendental?. *Journal of Catholic School Studies*, 84(1), 36-42.
- Liu, C. H. (2007). *Transactional, Transformational, Transcendental Leadership: Motivation Effectiveness and Measurement of Transcendental Leadership*. Workshop Six: Ethical Leadership in the Context of Globalization (pp. 1-26). U.S.A: University of Delaware.

- Lojananon, T. (2014). *Leadership and Motivation in Work Affecting Creativity of Employee A Case Study of Zuellig Pharma Company Limited*. (Master's thesis, Silpakorn University). [in Thai]
- Mangklasiri, N. (2017). *The Multicultural Leadership of School Administrators under Secondary Educational Service Area in Bangkok*. (Master's thesis, Dhurakij Pundit University). [in Thai]
- Najarbashi, I. F., & Alikhani, A. (2014). Transcendental leadership and organizational Citizenship behavior: Investigating the role of spirituality in the workplace. *Management Science Letters*, 4, 1385-1390.
- Office of The Education Council. (2017). *National Education Plan in 2017-2036*. Bangkok: Prikhwangraphic Plc. [in Thai]
- Palomino, R. L. (2018). *Transcendental Leadership: A Philosophical Approach to Leader's Effectiveness*. III Research Workshop: Mission, Leadership And Sustainability (pp. 137-152). Spain: Barcelona.
- Phongsriwat, S. (2015). *Transcendental Leadership*. Retrieved December 25, 2021, from <http://www.suthep.cru.ac.th/leadership39.doc> [in Thai]
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Rungsoi, W. (2021). leadership and organizational culture affecting the quality of work life of teachers of Watlanboon school, Ladkrabang district office, Bangkok. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(2), 60-74. [in Thai]
- Sanders, J. E., Hopkins, W. E., & Geroy, G. D. (2003). From Transactional to Transcendental: Toward and integrated theory of leadership. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 9(4), 21-31.

- Sanitklang, D. (2018). *Secondary School Management Strategies According to The Concept of Developing Transcendental Leadership in Student*. (Doctoral dissertation, Chulalongkorn University). [in Thai]
- Sripratoomwong, O. (2020). A Study of Administrators' Transformational Leadership of the District Non-Formal and Informal Education Centers under the Upper Northeastern Provincial Cluster 2. *Journal of Educational Administration and Leadership Sakon Nakhon Rajabhat University*, 9(33), 143-155. [in Thai]
- Tantula, A. (2015). Factors Affecting Transcendental Leadership of Administrators in Schools under Loei Primary Educational Service Area Office 1. *Humanities and Social Sciences Journal of Pibulsongkram Rajabhat University*, 9(2), 184-206. [in Thai]
- Tehubijuluw, F. K. (2014). The Role of Transcendental Leadership to Increase Organization Performance through Workers Job Satisfaction. *International Journal of Trade, Economics and Finance*, 5(6), 511-515.
- Thamhin, M. (2017). *The Development on Transcendental Leadership Model for The Basic Educatoin Administrators of The Secondary Educational Service Area Office 25 using Application Sufficiency of Economy Philosophy*. (Doctoral dissertation, Mahasarakham Rajabhat University). [in Thai]
- The Secondary Educational Service Area Office 10. (2014). *Annual Report of Education Management for the Fiscal Year 2014*. (Policy and Planning Group No. 1/2014), 1-2. [in Thai]
- Thongketkao, C. (2019). Leadership and School Atmosphere as Perceived by School Administrators and Teachers under Saraburi Primary Education Service Area Office. *Journal of lawasri*, 3(1), 63-80. [in Thai]

Upper Secondary Education Bureau. (2018). *Operating guidelines of World-Class Standard School Update 2018*. Retrieved January 7, 2022, from <https://pubhtml5.com/ysxd/raom/basic/51-100> [in Thai]

Wongwanich, S. (2015). *Needs Assessment Research* (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]

Yimrod, Y. (2016). *Strategic Leadership and the Quality of Student in World Class Standard Secondary School under the Provincial Education Office in the West Region*. (Master's thesis, Silpakorn University). [in Thai]